

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

สไลด์ประกอบเสียง เรื่องกรรมวิธีการผลิตหมูหยอง

Sound Slide for Teaching on the Production of Dried Shredded Pork

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
ปพ.

วิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

เลขหน้..... ๒๐๓๑

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

เลขทะเบียน..... 28131

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วัน, เดือน, ปี: 17 ก.ค. 2540

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

ปีการศึกษา 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อความย่อปัญหาพิเศษ

นางสาวเสาวรส เขียวขุ่มนวม

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

สไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูหยอง

Sound Slide for Teaching on the Production of Dried Shredded Pork

ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เป็นการผลิตอุปกรณ์ประเภทสไลด์ประกอบเสียงเรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูหยอง สำหรับใช้ประกอบการสอนวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น (รหัสวิชา 25012604) ซึ่งเป็นวิชาชีพเลือกในกลุ่มวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ของกรมอาชีวศึกษา

วิธีการดำเนินงานในการทำอุปกรณ์ชุดนี้ เริ่มโดยการศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาเรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูหยอง เพื่อกำหนดภาพที่จะต้องถ่ายทำออกมาเป็นสไลด์เรียงตามลำดับตั้งแต่อุปกรณ์ที่ใช้จนถึงขั้นตอนวิธีทำออกมาเป็นหมูหยองบรรจุในภาชนะโดยการถ่ายภาพในฟิล์มสีก่อนเสร็จแล้วทำการคัดเลือกภาพเพื่อถ่ายออกมาเป็นฟิล์มสไลด์ จากนั้นนำภาพที่ได้ไปทำการตรวจสอบและแก้ไข ทำการบันทึกเสียงเพื่อให้ได้สไลด์ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน

อุปกรณ์ชุดนี้ประกอบด้วย (1) สไลด์เรื่องกรรมวิธีการผลิตหมูหยอง จำนวน 33 ภาพ (2) คู่มือการใช้สไลด์ 1 เล่ม (3) เทปบันทึกเสียงคำบรรยายประกอบสไลด์ระบบซินโครไนซ์ 1 ม้วน

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและให้การช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปัญหาพิเศษนี้ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์มากขึ้น และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่อำนวยความสะดวกในด้านอุปกรณ์ในการถ่ายภาพ และการบันทึกเสียง

สำหรับความดีของปัญหาพิเศษนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณ คุณพี่ที่ได้ให้ความสนับสนุนในด้านกำลังใจ และกำลังทรัพย์ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้การติชมจนทำให้ปัญหาพิเศษครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
เนื้อหาความย่อปัญหาพิเศษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตของปัญหา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทางสื่อการเรียนการสอน	3
2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา	11
3. วิธีการสร้างอุปกรณ์	17
3.1 วิเคราะห์หลักสูตร	17
3.2 การกำหนดภาพที่จะถ่าย	21
3.3 เขียนคำบรรยายประกอบภาพ	23
3.4 วิธีการดำเนินการ	30
3.5 การดำเนินการผลิตอุปกรณ์	30
4. สรุปและข้อเสนอแนะ	32
4.1 สรุปผล	32
4.2 ปัญหาและอุปสรรค	32
4.3 ข้อเสนอแนะ	33
บรรณานุกรม	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในการเรียนการสอนวิชาเกษตรของวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาที่จบการศึกษาออกไปได้มีโอกาส นำความรู้ที่ได้เล่าเรียน นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมทางด้าน การประกอบอาชีพให้มากที่สุด หากในการเรียนการสอน มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนด้วย จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ไม่ควรสอนการปฏิบัติ โดยการบรรยายโดยที่ไม่มีตัวอย่างหรือการสาธิตประกอบการสอนที่สำคัญ คือ การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเข้าช่วย เนื่องจากความสามารถในการรับรู้ของแต่ละคนแตกต่างกัน ฉะนั้นเพื่อจัดปัญหาดังกล่าว ควรใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนในการเรียนการสอน วิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น (รหัสวิชา 25012604) เป็นวิชาชีพเลือกในกลุ่มวิชาอุตสาหกรรมเกษตรตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรมจะต้องมีการฝึกหัดในภาคปฏิบัติ ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติอาจเกิดผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงควรมีการสอนการปฏิบัติก่อนที่มีการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการผิดพลาดน้อยที่สุด เราจึงควรมีสื่อการเรียนการสอนมาใช้

สไลด์ถือว่าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่เลือกทำสไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีผู้นิยมบริโภคกันมาก และมีการขายกันอย่างแพร่หลาย และบทปฏิบัติการการทำหมูของในระดับวิทยาลัย ครูผู้สอนนิยมสอนแบบบรรยาย เนื่องจากขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ ทำให้การสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ สไลด์ชุดนี้ จึงเข้ามามีบทบาทในกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาสามารถเข้าใจทุกขั้นตอนและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการผลิตอุปกรณ์ประกอบการสอนในรูปของสไลด์ประกอบคำบรรยายในระบบอินโทรไนซ์
2. เพื่อจัดทำสไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของใช้ประกอบการสอนในวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น รหัส 25012604 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ขอบเขตของปัญหา

จัดทำอุปกรณ์ประกอบการสอน ประเภทสไลด์ ประกอบเสียงในระบบอินทราเน็ต สำหรับสอน เรื่อง กรรมวิธีการหมักหมอง เพื่อใช้ประกอบการสอนวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น รหัสวิชา 25012604 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมแก่เกษตรกรที่สนใจ โดยสไลด์ชุดนี้แสดงหัวข้อ ดังต่อไปนี้ คือ

1. อุปกรณ์ใช้ในการทำหมอง
2. ขั้นตอนและวิธีการทำหมอง

อุปกรณ์ชุดนี้ประกอบด้วย

1. สไลด์ จำนวน 33 ภาพ
2. เทปบันทึกเสียงคำบรรยายประกอบสไลด์ในระบบสัญญาณอัตโนมัติ จำนวน 1 ม้วน
3. เอกสารประกอบคำบรรยาย จำนวน 1 เล่ม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชา หลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น รหัสวิชา 25012604 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ใช้เป็นอุปกรณ์ในการฝึกอบรมเกษตรกร การฝึกสอนเพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางนำไปปฏิบัติ

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทำปัญหาพิเศษครั้งนี้เป็นการผลิตสไลด์ เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาใน 2 เรื่อง คือ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสไลด์

ความหมายของสื่อการสอน

ณรงค์ สมพงษ์ (2530 หน้า 40) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้ สื่อการสอน (Instructional Media) เป็นสื่อที่มุ่งเน้นการนำไปใช้ทางด้านการสอนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เช่น การใช้สไลด์และภาพยนต์ประกอบการสอน การใช้ตำราบทเรียนโปรแกรม ราชการวิทยุโรงเรียน เป็นต้น เนื่องจากการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ระบบการศึกษา จึงกล่าวได้ว่าสื่อการสอนเป็นส่วนหนึ่งของสื่อการศึกษานั้นเอง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 หน้า 4) ได้กล่าวถึงสื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้ที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลัดดา ศุภปรีดี (2523 หน้า 61) ได้ให้ความหมายของคำว่าสื่อการสอนไว้ดังนี้ สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้อบรมการเรียนการสอนเพื่อทำให้ครู และนักเรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

ชม ภูมิภาต (2524 หน้า 18-19) ได้ให้ความหมายของคำว่าสื่อการสอนว่า คำว่าสื่อการสอนตรงกับภาษาอังกฤษว่า Instructional Media เราจึงควรแยกคำนี้ออกมาพิจารณาได้ 2 คำ คือ สื่อ (Medium หรือเมื่อเป็นพหูพจน์ก็เป็น media) อีกคำหนึ่งก็คือการสอน

สื่อ นั้นหมายถึง ตัวกลางหรือพาหนะที่ให้สิ่งหนึ่งเดินทางจากจุดต้นตอไปยังจุดหมายปลายทาง เป็นสิ่งที่จะนำสารไปยังจุดหมายปลายทาง เราเรียกว่าสื่อ สื่อเป็นตัวกลางหรือเป็นตัวเชื่อมค่าระหว่างจุดหมายปลายทางทั้งสองข้าง สำหรับการสอนนั้นเป็นการกระทำของครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวผู้เรียนการสอนก็คือนำสารไป สื่อนำสารลักษณะเช่นนี้ เราเรียกว่าสื่อการสอน

สันทนต์ ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2529 หน้า 30) ได้กล่าวความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้ สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับช่วยถ่ายทอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทอดหรือนำความรู้หรือประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรชัย สิกขาบัณฑิต (2528 หน้า 15-16) กล่าวถึงสื่อไว้ว่าสื่อหมายถึงตัวกลางหรือช่องทางที่จะช่วยนำสารหรือสื่อเรื่องราวไป ซึ่งอาจส่งโดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนหรือภาษาใบ้

ความหมายของโสตทัศนวัสดุ

สมพร จารุณัฐ (2534 หน้า 30) ได้ให้ความเห็นว่าโสตทัศนวัสดุได้เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนมากขึ้นแต่การใช้สื่อการเรียนการสอนเหล่านี้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโครงการการศึกษาบทบาทของโสตทัศนวัสดุในโครงการการศึกษามี ดังนี้

1. ทำให้การศึกษาได้ผลดีมากขึ้น
2. ทำให้การศึกษามีลักษณะเป็นรายบุคคล
3. ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นทันที
4. ทำให้เกิดความเสมอภาคในการศึกษา
5. ทำให้การเรียนการสอนมีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น

โอวาท พูลศิริ (2525 หน้า 3) ได้กล่าวถึงโสตทัศนศึกษาว่าหมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยผ่านประสาทสัมผัสทาง หู ตา เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอินทรีสีส้มทั้ง 5 ของคน วันหนึ่ง ๆ คนเราได้สัมผัสทางใดบ้าง จากผลการวิจัยเห็นได้ว่าคนเราได้รับประสบการณ์โดยผ่านประสาททางหู และทางตาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ดีโดยประสาททางตา ฉะนั้นอุปกรณ์ด้านโสตทัศนศึกษาจึงมีความสำคัญมากได้แก่ ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ วิดีโอ

ความหมายของสไลด์

พวรรณนิมล กุลบุตร (2533 หน้า 3) ได้ให้ความหมายของสไลด์ไว้ว่าสไลด์ คือ ภาพนิ่งซึ่งบันทึกลงบนฟิล์มโปร่งแสงหรือกระจกแล้วนำมาเข้ากรอบ ซึ่งอาจเป็นกรอบกระดาษแข็งหรือพลาสติกก็ได้สไลด์มีทั้งภาพขาว-ดำ และภาพสี

สุนันท์ ปัทมาคม (2526 หน้า 71) ได้ให้ความเห็นว่าสไลด์เป็นทัศนอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางทำให้ผู้เรียนจำได้อย่างแม่นยำและคงทนจากการวิจัยในต่างประเทศโดยองค์การยูเนสโกได้วิจัยเกี่ยวกับคุณค่า โดยทั่วไปของโสตทัศนอุปกรณ์ในด้านสุขศึกษาแก่ประชาชนผล ปรากฏว่าสไลด์และฟิล์มสคริปเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการสอนคนจำนวนมาก และได้ผลในด้านการสร้างความรู้ลึกความประทับใจที่ลึกซึ้ง และกินเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นานอีกด้วย

พิลาส เกื้อมี (2526 หน้า 23) ได้กล่าวถึงสไลด์เอาไว้นี้ สไลด์ (Slide) เป็นภาพโปร่งแสงที่บันทึกบนฟิล์มกระจก สไลด์มีหลายขนาดด้วยกัน เช่น 2 x 2 นิ้ว 3 1/4 x 4 นิ้ว เรียกว่าแลนเทิร์นสไลด์ (Lantern Slide) 2 1/4 x 2 1/2 นิ้ว 4 x 5 นิ้ว โดยทั่วไปในการศึกษานิยมใช้ขนาด 2 x 2 นิ้ว

สไลด์ขนาด 2 x 2 นิ้ว ถ่ายทำจากฟิล์มขนาด 35 มิลลิเมตร และนำมาเข้ากรอบ ซึ่งอาจทำด้วยกระดาษหรือพลาสติกขนาด 2 x 2 นิ้ว มีทั้งสไลด์ขาวดำ และสไลด์สี สไลด์ขนาดนี้ยังแบ่งเป็น 2 ชนิด ตามขนาดของภาพได้แก่ single frame หรือบางครั้งเรียกว่า Half frame และแบบ Full frame หรือ Double frame

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 หน้า 272) ได้กล่าวถึงสไลด์จัดเป็นสื่อประเภทภาพหนึ่ง ชนิดหนึ่งเป็นภาพโปร่งแสง บันทึกภาพบนฟิล์มโพสิทีฟหรือกระจก อาจจะเป็นภาพสีหรือภาพขาวดำ ก็ได้เข้ากรอบด้วยกรอบโลหะกระดาษหรือพลาสติกก็ได้มีขนาดและแบบต่าง ๆ กัน

สุนันท์ สิงห์อ่อง (2526 หน้า 69) ได้กล่าวถึงสไลด์ดังนี้ สไลด์ที่ใช้โดยทั่วไปเป็นแบบขนาด 2 x 2 นิ้ว ประโยชน์ของการใช้สไลด์ คือ ช่วยในการเสนอเรื่องราว ข้อมูล ผูกทักษะ และสร้างทัศนคติให้นักเรียนอาจใช้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือใช้กับการออกรายการโทรทัศน์ก็ได้

นิพนธ์ ศุภปรีย์ (2521 หน้า 83) ได้กล่าวถึงสไลด์ว่า ลักษณะแผ่นภาพสไลด์เป็นภาพโปร่งแสงที่มีภาพบันทึกอยู่บนฟิล์มกระจก โดยทั่วไปมีขนาด 2 x 2 นิ้ว และขนาด 3 1/4 x 4 นิ้ว สไลด์ที่ใช้ในการเรียนการสอนนิยมนำใช้ขนาด 2 x 2 นิ้ว ซึ่งทำได้โดยการถ่ายรูปด้วยฟิล์มขนาด 35 มิลลิเมตร สไลด์ทำจากฟิล์มสีหรือฟิล์มขาวดำชนิดโพสิทีฟ (positive) หุ้มขอบด้วยกระดาษหรือพลาสติก (frame)

ไพโรจน์ เบาใจ (2516 หน้า 45 - 47) ได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความคงทนในการจำของการสอนโดยใช้สไลด์ประกอบเทปสอนด้วยวิธีต่าง ๆ คือ ฉายสไลด์ประกอบเทปให้นักเรียนทันที อธิบายเนื้อเรื่องแล้วฉายสไลด์ประกอบเทปให้นักเรียน อธิบายเนื้อเรื่องแล้วฉายสไลด์ประกอบเทปและอธิบายซ้ำ สอนอภิปรายโดยไม่มีอุปกรณ์การสอน โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 160 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ผลการทดลองปรากฏว่าการสอนแบบอธิบายเนื้อเรื่องแล้วฉายสไลด์ประกอบเทปและอภิปรายซ้ำได้ผลดีที่สุดกว่าวิธีอื่น ๆ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการจำ

คุณค่าของสไลด์ประกอบเสียงต่อการศึกษา

วารินทร์ รัชมีพรหม (2529 หน้า 87) กล่าวถึง คุณค่าของสไลด์ประกอบเสียงจะมีลักษณะเดียวกับภาพถ่ายทั่วไป เช่น จำลองสิ่งใหญ่ให้เล็กลงขยายสิ่งเล็กมากจนตามองไม่เห็นหรือเห็นได้ยากให้ใหญ่ขึ้นจนมองเห็นได้ สิ่งซับซ้อนให้ดูง่าย นำสิ่งที่อยู่ไกลมาให้ดูชัดได้บันทึกเหตุการณ์ในอดีต และทำไว้ให้เห็นความสวยงามของธรรมชาติ ทำให้เกิดอารมณ์สุนทรีภาพอารมณ์เศร้าอินดีต้นต้น ฯลฯ

และสไลด์ประกอบเสียงยังมีคุณค่าอื่น ๆ อีกเช่น

1. เปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจมากขึ้น
2. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพและเสียงที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องราวต่อเนื่องก่อให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
3. ทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น แบบเรียน คำบรรยาย คู่มือ แบบฝึกหัด ภาพและเสียงประกอบย่อมทำให้เกิดความจำได้ดียิ่งขึ้นและยาวนานกว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียว
4. สไลด์ประกอบเสียงสามารถนำมาเป็นสื่อที่ใช้เรียนเพียงคนเดียวเรียนเป็นกลุ่มเล็กหรือเป็นกลุ่มใหญ่ก็ได้
5. สามารถนำมาดูซ้ำได้อีกเมื่อต้องการเพื่อทบทวน เติบโตความจำหรือเพื่อการประเมินผล
6. ทำให้ตรงความสนใจของผู้เรียนได้เป็นเวลานานกว่าสื่อประเภทอื่น และยังก่อให้เกิดความรู้สึกว่าผู้เรียนได้ประสบการณ์ร่วมกัน
7. สไลด์ประกอบเสียงที่ผลิตขึ้นโดยมีหลักการที่ดี วางแผนเป็นอย่างดีผลิตเป็นอย่างดีโดยมีทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีมาก
8. สไลด์ประกอบเสียงนั้นสามารถทำสำเนา (Duplicate) แจกจ่ายไปตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้จึงทำให้ผู้เรียนในที่ต่าง ๆ หรืออยู่ที่ห่างไกลกันอาจได้เรียนรู้นั้นอย่างเท่าเทียมกัน

ขั้นตอนการผลิตสไลด์ประกอบเสียง

ณรงค์ สมพงษ์ (2530 หน้า 202-210) กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตสไลด์ประกอบเสียงว่า

การผลิตสไลด์ประกอบเสียงที่มีการวางแผนก่อนการถ่ายทำ สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผนและเตรียมการด้านวิชาการ (Planning)
2. ขั้นเขียนบท (Script writing)
3. ขั้นดำเนินการผลิตทางเทคนิค (Technical product)
4. ขั้นทดลองและปรับปรุง เพื่อผลิตเป็นจำนวนมาก (Try out and mass production)

1. ขั้นวางแผนและเตรียมการด้านวิชาการ

ในขั้นวางแผนและเตรียมการด้านวิชาการนี้มีส่วนสัมพันธ์กับการวางแผนและออกแบบสื่อซึ่งกระทำมาก่อนที่จะเริ่มดำเนินการผลิตสื่อตามที่กำหนดไว้ แต่เพื่อให้งานผลิตสไลด์นี้มีขอบเขตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงควรวางแผนการผลิตเฉพาะสื่ออีกครั้งหนึ่ง คือจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม วิเคราะห์ผู้ดู และศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาผลิตอย่างละเอียด ในขั้นตอนนี้วางแผนและเตรียมการ ด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้ผลิตสามารถมองเห็นแนวทางการเขียนบทในขั้นต่อไป

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นการกำหนดว่าผู้ดูจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรบ้าง เมื่อได้ดูหรือศึกษาสไลด์ประกอบเสียงเรื่องนี้ไปแล้วซึ่งจะเป็นการช่วยชี้แนวทางในการจัดขอบเขตเนื้อหา วิธีการนำเสนอเรื่อง วิธีการผลิตอื่น ๆ ตลอดจนการประเมินผลในขั้นสุดท้าย

2. การวิเคราะห์ผู้ดู เป็นการศึกษาลักษณะของกลุ่มผู้ดูสไลด์ ซึ่งได้มาจากข้อมูลการวางแผนและออกแบบสื่อ หรือจากการสอบถาม ศึกษาจากเอกสาร ลักษณะของผู้ดูจะเป็นตัวกำหนดวิธีการนำเสนอเรื่อง เนื้อหา ระดับคำศัพท์ที่ใช้ในภาพหรือคำบรรยาย ตลอดจนเสนอตัวอย่างแบบของการตอบสนอง และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ดังนั้น ในการผลิตสไลด์จึงต้องกำหนดกลุ่มของผู้ดูว่าอยู่ในระดับใดทั้งทางด้านพื้นฐานการศึกษา อายุ เพศ ศาสนา พื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะนำเสนอและทัศนคติที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ผู้ดูก็คือ ให้บันทึกรายละเอียดของกลุ่มผู้ดูที่สำคัญไว้เป็นข้อ ๆ ถ้าจะผลิตสไลด์สำหรับผู้ดูหลายกลุ่ม ต้องยึดกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มอื่น ๆ เป็นกลุ่มรอง ๆ ลงไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ศึกษาเนื้อหา ในชั้นตอนนี้ ต้องทำการศึกษาเนื้อหาในเรื่องที่ทำโดยละเอียดจากแหล่งต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ ทั้งจากหนังสือ จากผู้รู้หรือจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นเมื่อรวบรวมมาได้จนกระทั่งมากพอแล้วจึงค่อยเลือกเนื้อหาให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมาย เขียนเป็นโครงสร้างเนื้อหา (Content outline) เฉพาะในส่วนที่จะนำเสนอต่อผู้รู้สำหรับการตั้งจุดมุ่งหมายและศึกษาเนื้อหา นี้ อาจกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนก็ได้แล้วแต่ผู้ผลิต

2. ขั้นตอนการเขียนบท

ก่อนเริ่มต้นการเขียนบทจริง ๆ ควรดำเนินการไปตามขั้นตอนการวางแผน และออกแบบสื่อตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว วิธีการเขียนบทสามารถทำได้หลายวิธีแต่สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยเขียนบทมาก่อน และยังไม่ชำนาญพอที่จะใช้วิธีรวบรัด ควรจะกำหนดภาพออกมาเป็นบัตรวางแผน (Planning card) เสียก่อน แล้วจึงเขียนลงในแบบฟอร์มการเขียนบทภายหลัง

ในขั้นตอนการทำสคริปต์และการเขียนบทนั้นมีหลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอสไลด์ควรเสนอเป็นขั้น ๆ ตามลำดับยากง่าย ไม่ทำให้ผู้ดูสับสน
2. เสนอเรื่องให้ชวนติดตามต่อเนื่องกัน ทั้งภาพและเสียง การเสนอเรื่องจะขึ้นอยู่กับผู้ดูและเค้าโครงเรื่องที่เรากำหนดขึ้น
3. แสดงการกระทำให้ผู้ดูเข้าใจได้ด้วยภาพและเสียงประกอบ ซึ่งบางช่วงอาจไม่จำเป็นต้องมีคำบรรยายเลขก็ได้ บางครั้งอาจใช้ความเงิบเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิดบางอย่าง
4. การสื่อความหมายให้เข้าใจเนื้อหาในสไลด์ ควรให้ผู้ดูเข้าใจจากภาพเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคำบรรยายจะเป็นการสื่อความหมายเพิ่มเติมในสิ่งที่ภาพยังขาดอยู่สิ่งที่ผู้ดูสามารถเข้าใจได้จากภาพที่เห็นแล้วไม่จำเป็นต้องใส่ไว้ในคำบรรยายอีกยกเว้นในกรณีที่ต้องการย้ำหรือเน้นข้อความที่สำคัญเท่านั้น
5. คำบรรยายประกอบการสอนสไลด์ควรยึดหลักดังนี้

- สไลด์ 1 ภาพ ไม่ควรใช้เวลาในการบรรยายนานเกินไปส่วนที่ว่าเวลาที่เหมาะสมควรเป็นเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะภาพ และเนื้อหาแต่มีหลักอยู่ว่าถ้ามีความจำเป็นต้องใช้คำบรรยายสไลด์ 1 ภาพ นานเกินกว่า 20-30 วินาที ควรหาทางกำหนดภาพให้เป็น 2 ภาพ เพื่อแยกคำบรรยายใน 1 ภาพให้สั้นเข้า

- ภาษาที่ใช้ควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ยาก ๆ หรือคำพูดที่กำกวม ควรใช้คำพูดง่าย ๆ สั้น ๆ กระชับรัด ได้ใจความและสอดคล้องกับภาพ

- พิจารณาผู้ดูว่าพื้นความรู้อยู่ในระดับใด มีพื้นฐานพอที่จะเข้าใจคำศัพท์หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความนั้นหรือไม่ ถ้าจำเป็นต้องใช้คำหรือข้อความเหล่านั้น ควรอธิบายให้เข้าใจก่อน

6. ในกรณีที่ผลิตสไลด์เป็นลักษณะสไลด์ประกอบเสียง ควรกำหนดเสียงประกอบ (Sound effect) และดนตรีประกอบไว้ด้วย ดังนี้

- เสียงประกอบและดนตรีควรให้สอดคล้องกับภาพที่ปรากฏ ช่วยทำให้ภาพมีชีวิตชีวากัน
 - เป็นแนวทางในการบันทึกเสียงขณะถ่ายทำและเสียงที่ทําขึ้นภายหลัง
- เทคนิคการกำหนดลักษณะภาพในบทสไลด์

เนื่องจากการถ่ายภาพวัตถุต่างมุมหรือต่างระยะนั้น จะให้ความรู้สึกและความเข้าใจที่มีต่อภาพแตกต่างกันด้วย เช่น เราสามารถจัดมุมสำหรับถ่ายสิ่งของให้ดูมีขนาดใหญ่โต หรือเล็ก มีความเด่นและความสำคัญในภาพแตกต่างกันไป ดังนั้นการกำหนดลักษณะภาพโดยละเอียดในบทจึงเป็นสิ่งสำคัญทำให้ผู้มีความรู้สึกยอมรับหรือคล้อยตามในสิ่งที่เราต้องการได้ และยิ่งช่วยเป็นแนวทางให้ผู้ถ่ายภาพทราบความต้องการของผู้เขียนบทว่าอยากให้ออกมามีลักษณะอย่างไร โดยกำหนดลักษณะของภาพตามมุมกล้องและระยะในการถ่ายภาพ

1. การกำหนดมุมกล้อง

มุมกล้องที่อยู่ในระดับสูงต่ำต่างกันจะช่วยเสริมความรู้สึกของผู้ดูให้เกิดอารมณ์หรือความรู้สึกคล้อยตามไปกับเรื่องที่กำลังเสนอ การถ่ายภาพออกมาในระดับสายตาอาจดูธรรมดาเกินไป ไม่ช่วยดึงดูดความสนใจ หรือทำให้เห็นจริงขึ้นมาได้ จึงควรรู้จักใช้มุมกล้องประกอบภาพให้มีความหมายที่เราต้องการ นอกจากนี้การวางมุมกล้องให้ถูกต้อง ยังสร้างเสริมให้ภาพนั้น ๆ เต็มไปด้วยชีวิตชีวา มีบรรยากาศสมเหตุสมผล ดังนั้น ผู้เขียนบทจะต้องกำหนดมุมของกล้องให้เหมาะสม คือ

ภาพระดับสายตา (Eye level shot) คือ ภาพที่สายตามองเห็นวัตถุเป็นแนวขนานกับพื้น ระดับเดียวกับวัตถุ ระดับกล้องอยู่ในราว 5 ฟุต ภาพดังกล่าวใช้ถ่ายภาพวัตถุตามปกติธรรมดา

ภาพมุมสูง (High angle shot) คือการตั้งกล้องถ่ายรูป ในมุมสูงกว่าปกติ ให้ตำแหน่งของกล้องอยู่เหนือสิ่งที่จะถ่าย กคกล้องให้มุมต่ำลงสู่วัตถุเบื้องล่าง ภาพที่ได้จะทำให้ผู้รู้สึกว่ามีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในภาพ มีประโยชน์เมื่อฉากมีความลึก และกว้างมากผู้ดูสามารถเก็บรายละเอียดที่สำคัญได้ทั้งหมด

ภาพมุมต่ำ (Low angle shot) คือภาพที่ถ่ายจากกล้องที่ตั้งอยู่ใกล้วัตถุที่จะถ่าย และเงยกล้องขึ้น ช่วยเน้นตัวแบบหรือวัตถุให้ดูมีความแข็งแรงเราใช้ภาพมุมต่ำนี้เพื่อแสดงให้เห็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความทะเยอทะยานใหญ่โตของวัตถุ เช่น เครื่องจักรขนาดใหญ่ บริเวณภายในอาคารที่กว้างขวางหรือ การเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในท้องทุ่งกว้าง มีประโยชน์ในการยกวัตถุให้ดูเด่นขึ้นจากฉากหลัง และทำให้เห็นขนาดความเร็วและความซัดซึก

2. การกำหนดขนาดของภาพ (Type of shot)

2.1 Long shot เป็นการถ่ายภาพในระยะห่างไกลออกมามองเห็นสถานที่ที่เต็มบริเวณนั้น เช่น ภาพตัวอาคารสิ่งก่อสร้างภายในห้องประชุมทำให้ผู้ดูรู้สึกว่าจะอยู่ในท่ามกลางของสิ่งแวดล้อมที่เรื่องราวกำลังจะเกิดขึ้น

2.2 Medium shot คือภาพค่อนข้างไกล เห็นภาพวัตถุสิ่งของกว้างใหญ่เกือบทั้งหมด

2.3 Medium shot เป็นการถ่ายภาพในระยะธรรมดา Shot นี้ใช้สำหรับถ่ายสิ่งที่สำคัญให้มองเห็นได้เต็มตาทำให้สิ่งนั้นอยู่ในที่แคบลงเพื่อเป็นเป้าความสนใจของผู้ดู

2.4 Close-up เป็นภาพถ่ายใกล้วัตถุเข้าไปอีกกล้องจับอยู่ที่สิ่งหนึ่งสิ่งเดียว เพื่อจูงความสนใจของผู้ดูและมีสิ่งนั้นสิ่งเดียวเด่นชัดปรากฏอยู่

2.5 Extreme Close-up เป็นภาพที่มีระยะใกล้ชิดมากที่สุด ใช้เพื่อขยายส่วนที่เล็กแต่เป็นรายละเอียดที่สำคัญของ Subject ง่ายในการเน้นวัตถุให้ชัดขึ้น

3. การกำหนดรายละเอียดอื่น ๆ เช่น ฉากหน้า (foreground) ฉากหลัง (background) ตำแหน่งของวัตถุและรายละเอียดอื่น ๆ ให้เหมาะสมจะเสริมให้จุดสำคัญของภาพที่เราต้องการเด่นชัดและช่วยสื่อความหมายได้ดีขึ้น

3. การดำเนินการผลิตทางเทคนิค

เมื่อเขียนบทเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็พร้อมที่จะทำการผลิตด้านเทคนิคได้โดยในขั้นแรกควรทำตารางแจกแจงงานด้านเทคนิคที่จะต้องทำในช่วงต่าง ๆ และสิ่งที่จะต้องจัดเตรียมเพื่อการผลิตในแต่ละตอน สิ่งที่จะต้องกำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงานทางเทคนิค คือ

- ออกแบบและผลิตงานศิลปกรรม เช่น ออกแบบแผนภูมิ ประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อทำบทนำ (ไตเติ้ล) เป็นต้น

- งานถ่ายภาพและผลิตภาพ เป็นงานถ่ายภาพสไลด์ ตามวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ภาพตรงตามแบบที่กำหนดไว้

- งานบันทึกเสียงทำการบันทึกคำบรรยายสไลด์ไว้แล้วนำมาอัดเสียงประกอบอื่น ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การใช้เสียงดนตรี เสียงนก เสียงรถวิ่ง เป็นต้น

- ลงสีคุณภาพเชิงโครโมสโคปบนเทปบันทึกเสียงเพื่อให้เปลี่ยนสไลด์ไปโดยอัตโนมัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นำงานทั้งหมดมารวมกัน

งานแต่ละอย่างนี้จำเป็นต้องใช้ความสามารถเฉพาะด้าน ดังนั้นหากผู้ผลิตไม่สามารถปฏิบัติงานทางเทคนิคได้เองทั้งหมดก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่เทคนิคต่าง ๆ สำหรับรายละเอียดทางด้านเทคนิคการผลิตเหล่านั้นจะได้นำมากล่าวรายละเอียดต่อไป

4. ทดลองและปรับปรุงเพื่อผลิตเป็นจำนวนมาก

เมื่อได้ชุดของสไลด์ประกอบเสียงเป็นชุดต้นฉบับ (Master) แล้วอาจนำไปใช้ได้เลย แต่ผู้ผลิตจะยังไม่ทราบว่าคุณผลิตสไลด์มีประสิทธิภาพดีเพียงใดจนกว่าจะได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายในสภาพจริง ๆ ตามหลักของการผลิตสื่อด้วยวิธีระบบ (System approach) โดยใช้แบบทดสอบหรือแบบสอบถามวัดผลและประเมินผลแล้วนำข้อมูลมาแก้ไขปรับปรุงต่อไป การทดลองควรทำกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำการทดลองเป็น 3 ครั้งคือ ทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual tryout) โดยทดสอบครั้งละ 1 คน ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20-30 คน การทดลองแต่ละครั้งจะต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วนำผลที่ได้ไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

เมื่อแก้ไขปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้ายแล้วจึงทำการผลิตเป็นจำนวนมากโดยทำการสำเนาชุดสไลด์ต้นฉบับลงบนฟิล์มสำหรับเผยแพร่ต่อไป

2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา

วิชัย หฤทัยสนธิ (2530 หน้า 351-357) ได้กล่าวถึงคุณค่าของเนื้อสัตว์เป็นแหล่งโปรตีนชนิดสมบูรณ์ที่ดีและนอกจากนั้นยังเป็นแหล่งวิตามินบีรวม และเกลือแร่บางชนิดโดยเฉพาะเหล็ก เนื้อสัตว์เป็นอาหารที่อร่อยง่ายจึงให้โปรตีนในปริมาณสูงและกรดอะมิโนของโปรตีนจากเนื้อสัตว์สามารถทดแทนกรดอะมิโนชนิดที่มีในปริมาณต่ำหรือไม่ ดังนั้น จึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในอาหารสำหรับผู้ต้องการลดน้ำหนัก เนื่องจากให้สารอาหารต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ร่างกายหลายชนิดในปริมาณเพียงพอโดยไม่ให้แคลอรีมากนัก

1. ส่วนประกอบทางเคมีของเนื้อสัตว์

ส่วนประกอบทางเคมีของเครื่องในสัตว์แตกต่างจากเนื้อสัตว์ โดยทั่วไปปริมาณไขมันในเครื่องในส่วนใหญ่ (ยกเว้น ตับอ่อน ลิ้น และลำไส้เล็ก) ต่ำกว่าในเนื้อ และน้ำจะสูงกว่าในเนื้อ เนื้อที่มีไขมันอยู่ในระดับปานกลาง ปริมาณไขมันในเครื่องในสัตว์สูงกว่าในเนื้อสัตว์และบางชนิดมีคาร์โบไฮเดรตในปริมาณมากกว่าด้วย เครื่องในสัตว์เป็นอาหารที่ให้โปรตีนในปริมาณใกล้เคียงกับเนื้อสัตว์ และเนื่องจากมีไขมันในปริมาณน้อยกว่าจำนวนแคลอรีต่อ 1 หน่วยน้ำหนักจึงต่ำกว่าสมบัติอื่นนี้ประกอบด้วยปริมาณวิตามินและเกลือแร่ที่สูงกว่าในเนื้อสัตว์ ทำให้เครื่องในบางชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและเหมาะแก่การใช้บริโภค

2. โปรตีนและกรดอะมิโน

โปรตีนจากเนื้อสัตว์และเครื่องในมีกรดอะมิโนชนิดจำเป็น (essential amino acid) ครบ และมีในปริมาณค่อนข้างสูง จึงกล่าวได้ว่าเป็นโปรตีนชนิดสมบูรณ์ มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าโปรตีนจากเนื้อสัตว์ หรือเครื่องในสัตว์เพียงชนิดเดียว สามารถทำให้สัตว์ทดลองเจริญเติบโตได้ในระดับปกติ เมื่อได้รับมากพอกับความต้องการของร่างกายในแต่ละวัน และนอกจากนั้นยังมีงานวิจัยที่สรุปผลได้ว่าผู้ใหญ่เพศชายมีสภาวะทางโภชนาการปกติจากการบริโภคอาหารที่มีเนื้อสัตว์เป็นแหล่งโปรตีนเพียงแหล่งเดียว งานทดลองเหล่านี้ทำให้สรุปได้ว่าโปรตีนจากเนื้อสัตว์มีค่าบีวี (biological value) สูง และความต้องการสารโปรตีนของมนุษย์ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ ถ้าในอาหารประจำวันที่ใช้บริโภคมีเนื้อสัตว์รวมอยู่ด้วยในปริมาณมากพอ อย่างไรก็ตาม ควรเป็นที่เข้าใจด้วยว่าความต้องการสารโปรตีนในเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียนนั้น แหล่งโปรตีนที่ดีที่สุดควรเป็นนมมารดาหรือนมผงสำหรับใช้เลี้ยงทารก

อาจสรุปได้ว่ากรดอะมิโนทั้งชนิดจำเป็นและไม่จำเป็นซึ่งเป็นส่วนประกอบของโปรตีนจากเนื้อสัตว์ จะมีปริมาณคงที่ ไม่ว่าจะเนื้อจากสัตว์ชนิดใด หรือเป็นชิ้นเนื้อจากส่วนไหนของร่างกาย อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นอยู่ที่ปริมาณเนื้อเยื่อเกี่ยวพันของเนื้อแต่ละชิ้น เพราะกรดอะมิโนที่เป็นส่วนประกอบของโปรตีนในเนื้อเยื่อเกี่ยวพันแตกต่างจาก ที่พบในส่วนกล้ามเนื้อ โดยที่โปรตีนจากเนื้อเยื่อเกี่ยวพันจะมีโพรลีน (proline) ไฮดรอกซีโพรลีน (hydroxyproline) และไกลซีน (glycine) ในปริมาณสูงแต่มีทริปโตเฟน (tryptophan) และไทโรซีน (tyrosine) ในปริมาณต่ำกว่า

3. วิตามิน

เนื้อสัตว์และเครื่องในสัตว์เป็นแหล่งวิตามินบีรวมที่ดีที่สุด วิตามินบีทุกชนิดที่รวมกันเข้าเป็นบีรวม (B-complex) มีอยู่ในเนื้อสัตว์และเครื่องในสัตว์ที่ใช้บริโภคทุกชนิด แต่พบว่าชนิดที่มีปริมาณสูงที่สุดคือ บี-1 (thiamine) บี-2 (riboflavin) และ ไนอาซิน (niacin) ในเนื้อหมูมีวิตามินบีรวมในปริมาณสูงกว่าที่พบในเนื้อวัว แกะ แพะ ปลา หรือสัตว์ปีก ถ้าเป็นเนื้อหมูไม่ติดมันพบว่าวิตามินบี-1 สูงถึง 8-10 เท่า ของปริมาณที่พบในเนื้อสัตว์ชนิดอื่น และถึงพบว่า บี-2 บี-6 (pyridoxine) กรดแพนโทธีนิก (pantothenic acid) และไบโอติน (biotin) ก็มิได้อยู่ในปริมาณที่สูงกว่าที่พบในเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน แต่ไนอะซิน และ บี-12 มีอยู่ในปริมาณใกล้เคียงกับที่พบในเนื้อชนิดอื่น

วิตามินซี พบน้อยมากในเนื้อสัตว์และส่วนใหญ่จะสูญเสียไปในระหว่างการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เตรียมเพื่อบริโภค หรือการแปรรูป วิตามินชนิดที่ละลายในไขมัน ได้แก่ เอ ดี อี และ เค ก็พบว่า มีอยู่ในปริมาณค่ามากเช่นกัน ในเนื้อสัตว์ เนื้อวัวพบว่ามีวิตามิน เอ เพียงประมาณ 2 หน่วยสากลต่อไขมัน 1 กรัม ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยมากเมื่อเทียบกับระดับความต้องการในผู้ใหญ่ (5,000 หน่วยสากลต่อวัน)

เครื่องในสัตว์มีวิตามินบีรวมในปริมาณสูง และส่วนใหญ่พบว่ามีสูงกว่าในเนื้อสัตว์ (ยกเว้นเนื้อหมู) เครื่องในต่างชนิดกันจะมีวิตามินบีรวมในระดับที่แตกต่างกัน แม้จะเป็นเครื่องในจากสัตว์ตัวเดียวกัน แต่ความแตกต่างของปริมาณวิตามินในอวัยวะชนิดเดียวกันจากสัตว์ต่างชนิดกันจะมีไม่มากนัก (ตาราง 6.3)

4. เกลือแร่

เนื้อสัตว์เป็นแหล่งเกลือแร่ต่าง ๆ หลายชนิด เกลือแร่ที่พบในปริมาณสูง ได้แก่ เหล็กและฟอสฟอรัส (phosphorus) ปริมาณเกลือแร่ที่พบในเนื้อสัตว์สัมพันธ์กับปริมาณน้ำและปริมาณโปรตีน เนื้อสัตว์ที่มีมันติดอยู่น้อยจะมีเกลือแร่ต่าง ๆ ในระดับสูงกว่าเนื้อที่มีมันมาก เกลือแร่ชนิดอื่นที่พบในเนื้อสัตว์ได้แก่ โซเดียม (sodium) โพแทสเซียม (potassium) แมกนีเซียม (magnesium) และแคลเซียม (calcium) ตารางที่ 6.4)

เครื่องในสัตว์เป็นแหล่งเกลือแร่ที่ดี เช่นเดียวกับเนื้อสัตว์ พบว่าเครื่องในสัตว์มีฟอสฟอรัสอยู่ในระดับสูงกว่าในเนื้อสัตว์ และปริมาณเหล็กใน ตับ ไต และม้ามก็สูงกว่าปริมาณที่พบในเนื้อสัตว์เช่นกัน (ตารางที่ 6.5) เกลือแร่ชนิดอื่นที่พบอยู่ในเนื้อสัตว์และเครื่องในสัตว์ในปริมาณเล็กน้อย ได้แก่ อะลูมิเนียม (aluminum) โคบอลต์ (cobalt) ทองแดง แมงกานีส (manganese) และสังกะสี

ปริมาณไขมันทั้งหมดในสัตว์ให้เนื้อจะแปรจากร้อยละ 2-3 ถึงมากกว่าร้อยละ 40 ของน้ำหนัก ซากสัตว์ในสัตว์ชนิดเดียวกันที่อายุใกล้เคียงกัน ปริมาณไขมันที่มีอยู่จะขึ้นกับสภาวะด้านการเลี้ยงที่สัตว์ได้รับ สัตว์ที่ได้รับการเลี้ยงอย่างดี ได้อาหารเต็มที่และมีการออกกำลังกายน้อยจะมีไขมันสะสมอยู่ที่ตัวในปริมาณสูงกว่าสัตว์ที่ได้รับอาหารไม่เต็มที่ ไขมันระหว่างมดกไขมันเนื้อและรบบอวัยวะอื่นมีมากกว่าไขมันภายในมดกไขมันเนื้อและมองเห็นได้ง่ายกว่า

กรดไขมันไม่อิ่มตัว (polyunsaturated fatty acid) ชนิดที่พบในไขมันสัตว์ คือ กรดไลโนลีนิก (linoleic acid) และกรดอะราชิโดนิก (arachidonic acid) ซึ่งเป็นกรดไขมันชนิดจำเป็น (essential fatty acid) สำหรับมนุษย์ กรดทั้งสองชนิดนี้ร่างกายมนุษย์ต้องการใช้ในกระบวนการเมตาบอลิซึม และร่างกายไม่สามารถสังเคราะห์ขึ้นเอง ในไขมันสัตว์ยังมีส่วนประกอบย่อยชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางสรีรวิทยาต่อมนุษย์ ซึ่งได้แก่ ฟอสโฟลิปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(phospholipids) และโคเลสเตอรอล (cholesterol) ฟอสโฟลิปิดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของผนังเซลล์ และทำหน้าที่ช่วยปรับเมตาโบลิซึมภายในเซลล์ให้อยู่ในสภาวะปกติ สารนี้จะมีอยู่ในปริมาณค่อนข้างคงที่ (ร้อยละ 0.8-1.0) ในเนื้อไขมันสัตว์ ในฟอสโฟลิปิดจะมีกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวอยู่ในปริมาณมากกว่าในไตรกลีเซอไรด์ (triglycerides) ซึ่งเป็นส่วนประกอบส่วนใหม่ของไขมันสัตว์ ร่างกายมนุษย์สามารถสังเคราะห์ฟอสโฟลิปิดได้ถ้ามีกรดไขมันชนิดจำเป็นอยู่ในปริมาณมากพอ โคเลสเตอรอลเป็นสารที่จำเป็นสำหรับกระบวนการเมตาโบลิซึม และดับสังเคราะห์ได้ในปริมาณมากพอกับความต้องการของร่างกาย ปริมาณแคลอรีที่ได้จากการบริโภคไขมันสัตว์ได้จากกรดไขมันในไตรกลีเซอไรด์ และในฟอสโฟลิปิด

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย (2529 หน้า 396-398) ได้กล่าวถึง การเตรียมเนื้อสัตว์เพื่อบริโภคเป็นการนำเนื้อสัตว์มาทำความสะอาด หั่นบด หรือ สับให้มีขนาดเหมาะแก่การบริโภค และทำให้สุกโดยให้ความร้อน

ชิ้นเนื้อที่ซื้อจากตลาดควรนำมาทำความสะอาด ก่อนที่จะนำไปประกอบเป็นอาหาร การทำความสะอาดที่ถูกต้องหลักโภชนาการไม่ควรแช่ชิ้นเนื้อในน้ำเป็นเวลานาน เพราะอาจเป็นเหตุให้สารอาหารที่ละลายได้ในน้ำจะละลายออกไป วิธีที่ดีควรล้างจนหมดสิ่งสกปรกแล้วเลาะส่วนต่างๆ ที่ไม่ต้องการออก ส่วนกระดูกถ้ามีแตกหรือหักควรเลาะออกให้หมด เนื้อสัตว์เมื่อทำให้สุกด้วยความร้อน กลิ่นรสจะดีขึ้น และยังช่วยให้ปลอดภัยแก่การบริโภคด้วยเพราะในเนื้อดิบไม่ว่าจะเป็นจากสัตว์ชนิดใด ล้วนมีพยาธิบางชนิด หรือมีไข่พยาธิบางชนิด เช่น พยาธิตัวเล็ก พยาธิตัวจิ๋ว หรือพยาธิใบไม้อยู่ด้วย และนอกจากนั้นยังมีการติดเชื้อจุลินทรีย์ชนิดต่าง ๆ อันอาจเป็นอันตรายถ้าบริโภค

การทำให้เนื้อสุกโดยให้ความร้อนทำได้หลายวิธี และแต่ละวิธีจะให้เนื้อสุกที่มีสมบัติบางประการแตกต่างกัน จึงควรเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสมบัติของชิ้นเนื้อในลักษณะที่วิธีที่เลือกใช้ต้องเป็นวิธีที่สามารถรักษากลิ่น รส ความนุ่ม ตลอดจนคุณค่าทางโภชนาการของเนื้อสัตว์ไว้ได้มากที่สุด ชิ้นเนื้อที่นุ่มอยู่แล้วควรยังนุ่มในระดับเดิมหลังการทำให้สุก ส่วนชิ้นที่ค่อนข้างเหนียวควรนุ่มขึ้นหรือเปื่อย เพื่อจะได้เหมาะแก่การบริโภคมากยิ่งขึ้น การทราบสมบัติของชิ้นเนื้อจะทำให้ผู้บริโภคเลือกวิธีเตรียมเพื่อบริโภคได้อย่างถูกต้อง

ชิ้นเนื้อที่นุ่มอยู่แล้วอาจทำให้สุกทั้งชิ้นใหญ่ได้โดยไม่ต้องลดขนาด ถ้าเป็นชิ้นเนื้อที่มีเนื้อเยื่อเกี่ยวพันมาก หรือเป็นชิ้นเนื้อที่เหนียว ควรลดขนาดให้เล็กลงก่อน การหั่นชิ้นเนื้อแบบขวางเส้นเป็นชิ้นบางจะช่วยให้เคี้ยวง่ายขึ้น ชิ้นเนื้อที่เหนียวมาก ๆ ควรใช้วิธีสับหรือบดจะช่วยทำให้บริโภคได้ง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำให้สุกโดยให้ความร้อน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทตามลักษณะตัวกลางที่ขึ้นเนื้อสัมผัส ขณะได้รับความร้อน คือ

1. การทำให้สุกแบบแห้ง เป็นการให้ความร้อนแก่ชิ้นเนื้อโดยไม่เติมน้ำ และไม่เปิดฝภาชนะที่ใส่เพื่อให้ไอน้ำสามารถระเหยออกไปจากชิ้นเนื้อ โดยวิธีนี้ชิ้นเนื้อจะสัมผัสพลังงานจากการแผ่รังสีหรือสัมผัสอากาศร้อน ภาชนะร้อน หรือน้ำมันปรุงอาหารร้อน วิธีเหล่านี้ได้แก่การอบ (roast) การย่าง (broil) และการทอด (fry)

2. การทำให้สุกแบบเปียก ซึ่งชิ้นเนื้อจะได้รับความร้อนขณะอยู่ในภาชนะปิดอาจเติมน้ำ ไม่เติมน้ำ หรือใช้ไอน้ำเป็นตัวกลางซึ่งทำให้โปรตีนเกิดการแปรสภาพ การต้ม นึ่ง คั่ว เป็น การทำให้สุกแบบเปียก

ชิ้นเนื้อที่ค่อนข้างเหนียวควรทำให้สุกโดยวิธีเปียก เพราะสามารถใช้เวลาในการให้ความร้อนได้นานพอที่จะทำให้เนื้อนุ่มขึ้นได้ หรือเปื่อยได้โดยผิวภายนอกไม่ไหม้เหมือนเมื่อให้ความร้อนแห้ง สำหรับชิ้นเนื้อนุ่มอาจทำให้สุกโดยวิธีใดก็ได้

ระดับความสุกโดยให้ความร้อนแบบแห้งมี 3 ระดับ คือ สุกดิบ (rare) สุกปานกลาง (medium) และสุก (well done) เนื้อสุกดิบจะมีลักษณะหรือรูปร่างไม่เปลี่ยนจากเดิมมากและนุ่มถ้าเป็นเนื้อวัวผิวทางด้านนอกจะเป็นสีน้ำตาลอมแดงขณะที่ด้านในสีชมพูอมแดง และเมื่อตัดกลางชิ้นจะมีน้ำใสสีแดงไหลออกมาในปริมาณมาก เนื้อที่สุกปานกลางด้านในมีสีชมพูอ่อนมีน้ำน้อยกว่าน้ำสีอ่อนกว่าน้ำจากเนื้อสุกดิบ เนื้อสุกมีสีน้ำตาลอ่อนโดยตลอด และมีน้ำสีเหลืองอ่อน

วิธีที่ดีที่สุดที่จะบอกว่าเป็นสุกระดับไหนทำได้โดยการใช้เทอร์โมมิเตอร์ (thermometer) สำหรับเนื้อ รูปที่ 6.12) วัดอุณหภูมิที่กึ่งกลางชิ้นเนื้อ เนื้อสุกดิบได้รับความร้อนในระดับที่อุณหภูมิด้านในสูงถึง 60 องศาเซลเซียส เนื้อสุกปานกลาง 71 องศาเซลเซียสและเนื้อสุก 76.5 องศาเซลเซียส ในกรณีที่ไม่มีเทอร์โมมิเตอร์ ต้องตัดชิ้นเนื้อเพื่อดูสีและปริมาณน้ำจากด้านใน

อาชีวศึกษา, กรม (2529 หน้า 40) ได้กล่าวถึงหมูสองว่า หมูสองเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการแปรรูปโดยการให้แปรรูปชนิดลดขนาดของเนื้อลงให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ผลิตภัณฑ์ชนิดนี้สามารถจะทำได้ทั้งในระดับอุตสาหกรรมและในระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนผสมที่สำคัญในการทำผลิตภัณฑ์มีดังนี้

1. ส่วนผสมหลัก คือ หมูเนื้อแดงควรเป็นหมูก้อนที่มีเส้นใยยาวเพื่อผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีเส้นยาวๆ ถ้าเนื้อไม่มีเส้นใยสั้นผลิตภัณฑ์ที่ได้จะเป็นผงและเนื้อต้องไม่มีมันและขี้มัน
2. ส่วนผสมที่ใช้เป็นสารเคมีในการหมัก คือ เกลือปน น้ำตาล ซึ่งช่วยในการถนอมเนื้อแล้วจึงช่วยเพิ่มรสชาติอีกด้วย

3. ส่วนผสมที่ใช้ประกอบการหมัก เช่น สีข้าว ผงพะโล้ แลัวแต่กรรมวิธี

วิธี หยกษณาสันติ (2530 หน้า 393) เฝ้ากล่าวถึงการเลือกเนื้อหมูว่าถ้าจะเลือกซื้อเนื้อหมูควรพิจารณาสี ความแน่นของเนื้อสัตว์ มีมัน และปริมาณน้ำที่หุดจากผิวหนังของชิ้นเนื้อ เนื้อหมูกุณภาพดีต้องมีสีตั้งแต่ชมพูออกเทาเล็กน้อยถึงชมพูจัด เนื้อสัตว์ละเอียดแน่น และไม่มีน้ำซึมจากผิวหนังส่วนที่ถูกตัดมันหมูที่ติดกับเนื้อหมูควรมีสีขาวมีลักษณะแน่นไม่เปราะเหมือนกับมันจากเนื้อวัวถ้าเป็นชิ้นเนื้อที่ติดกระดูกจะสังเกตลักษณะของกระดูกด้วยก็ได้ กระดูกควรมีไขกระดูกสีแดง มีรูพรุนคล้ายฟองน้ำ มีกระดูกปนอยู่มากจนเห็นได้ชัด เนื้อหมูกุณภาพต่ำ จะมีมันในปริมาณมาก กระจายอยู่ทั่วไปทั้งในส่วนเนื้อและรอบ ๆ ด้านนอก สีคล้ำหรือชมพูจัด ผิวมีลักษณะเปือก เนื้อสัตว์มีรสหยาบ

อาชีวศึกษา, กรม (2527 หน้า 143) ได้กล่าวถึงการทำหมูสอง เป็นภาณอนม อาหารโคธการแปรสภาพให้ชิ้นเนื้อเล็กลงเสร็จแล้วนำไปแปรรูปโคธใช้ความร้อน

สำหรับส่วนผสมของหมูสองมีดังนี้

หมูเนื้อแดงล้วน	1	กิโลกรัม
เกลือปน	3	กรัม
น้ำปลา	70	กรัม
น้ำตาลทราย	100	กรัม
สีข้าวดำ	100	กรัม
ผงชูรส	1	กรัม
น้ำ	10	ถ้วยตวง

วิธีทำ

1. หั่นหมูเป็นชิ้นขนาด 1 นิ้วฟุต
2. นำหมูใส่หม้อพร้อมด้วยเครื่องปรุงทั้งหมด ยกเว้นน้ำตาลทราย
3. เคี่ยวหมูด้วยไฟกลางจนหมูเปื่อยน้ำแห้ง
4. นำหมูโขลกให้แตกเป็นเส้นฝอย
5. ใส่หมูลงในกะทะที่ทาน้ำมันให้ทั่วไว้แล้วคลอคนเสมอ ๆ ใช้ไฟอ่อนพอหมูมาคใส่ น้ำตาลคนต่อไปจนหมูฟูเป็นสีเหลืองนวลขึ้นเล็กน้อย ฝึงลมให้แห้งพอสมควร

วิธีเก็บรักษาหมูสอง

เก็บในภาชนะสะอาด เช่น ขวด กระป๋องหรือถุงพลาสติก ผนึกสนิทกันอากาศเข้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างอุปกรณ์

3.1 วิเคราะห์หลักสูตร

วิชา หลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น (รหัสวิชา 25012604) เป็นกลุ่มวิชาชีพเลือก ในกลุ่มวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภท วิชาเกษตรกรรม มีจำนวน 3 หน่วยกิต เรือน 5 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน ภาคทฤษฎี 2 คาบ/สัปดาห์ ปฏิบัติ 3 คาบ/สัปดาห์

คำอธิบายรายวิชา

ความหมายความสำคัญและประโยชน์ของการแปรรูปอาหาร กระบวนการแปรรูปอาหารโดยการใช้ความร้อน ความเย็น สารเคมี รังสี การทำแห้ง การหมักดองและอื่น ๆ สำหรับข้อมูลความต้องการ ของตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการแปรรูปอาหารได้ถูกต้อง

หัวข้อรายการสอน

ภาคทฤษฎี	เรื่อง	จำนวนคาบ
บทที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการถนอมอาหาร	3
2	การเสื่อมคุณภาพของอาหาร	3
3	กระบวนการแปรรูปอาหารโดยการตากแห้ง	4
4	กระบวนการแปรรูปของการใช้ความร้อน	4
5	กระบวนการแปรรูปโดยวิธีการหมักดอง	4
6	กระบวนการแปรรูปโดยการใช้น้ำตาล	4
7	กระบวนการแปรรูปโดยการใช้สารเคมี	4
8	กระบวนการแปรรูปโดยใช้ความเย็น	4
9	การตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	4
	รวม	34 คาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคทฤษฎี	เรื่อง	จำนวนคาบ
บทปฏิบัติการที่		
1	เครื่องมือที่ใช้ในการแปรรูปอาหาร	3
2	การแปรรูปอาหารโดยการตากแห้ง	10
3	การแปรรูปอาหารโดยใช้ความร้อน	10
4	การแปรรูปอาหารโดยวิธีการหมักดอง	10
5	การแปรรูปอาหารโดยการใช้น้ำตาล	3
6	การแปรรูปอาหารโดยใช้สารเคมี	10
7	การแปรรูปอาหารโดยใช้ความเย็น	10
รวม		56 คาบ
รายละเอียดของเนื้อหาวิชา		
บทที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการถนอมอาหาร	3 คาบ
1.1	ความหมายของการถนอมอาหาร	
1.2	บอกประโยชน์ของการถนอมอาหาร	
1.3	วิธีการถนอมอาหาร	
1.4	เครื่องมือเครื่องใช้ที่ควรมีไว้ในการถนอมอาหาร	
บทที่ 2	การเสื่อมคุณภาพอาหาร	3 คาบ
2.1	ความหมายของการเสื่อมคุณภาพ	
2.2	ความหมายของมาตรฐานอาหาร	
2.3	การแบ่งลักษณะของคุณภาพอาหาร	
บทที่ 3	การแปรรูปอาหารโดยการตากแห้ง	4 คาบ
3.1	ความหมายของการตากแห้ง	
3.2	ประโยชน์ของการทำอาหารแห้ง	
3.3	วิธีการทำอาหารแห้ง	
3.4	การเก็บรักษาอาหารแห้ง	
บทที่ 4	การแปรรูปอาหารโดยใช้ความร้อน	4 คาบ
4.1	ความหมายการแปรรูปโดยใช้ความร้อน	
4.2	ประโยชน์ของการแปรรูปโดยใช้ความร้อน	
4.3	วิธีการแปรรูปโดยใช้ความร้อน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	4.4 การเก็บรักษาอาหารโดยใช้ความร้อน	
บทที่ 5	การแปรรูปโดยใช้วิธีการหมักดอง	4 คาบ
	5.1 ความหมายของการแปรรูปโดยการหมักดอง	
	5.2 ประโยชน์ของการหมักดอง	
	5.3 ปัจจัยในการควบคุมอาหารหมักดอง	
	5.4 ทบวนการทำไวน์และน้ำส้มสายชู	
	5.5 การเก็บอาหารประเภทหมักดอง	
บทที่ 6	การแปรรูปโดยใช้น้ำตาล	4 คาบ
	6.1 ความมุ่งหมายการใช้น้ำตาลถนอมอาหาร	
	6.2 ส่วนประกอบสำคัญในการทำเฮลล์	
	6.3 วิธีการทำเฮลล์	
	6.4 การเก็บรักษาเฮลล์	
บทที่ 7	การแปรรูปโดยใช้สารเคมี	4 คาบ
	7.1 ความหมายการแปรรูปโดยใช้สารเคมี	
	7.2 ประโยชน์ของสารเคมีในการแปรรูป	
	7.3 วิธีการแปรรูปโดยใช้สารเคมี	
	7.4 การเก็บรักษาอาหารที่แปรรูปแล้ว	
บทที่ 8	การแปรรูปโดยใช้ความเย็น	4 คาบ
	8.1 ความหมายการแปรรูปโดยใช้ความเย็น	
	8.2 ประโยชน์การแปรรูปโดยใช้ความเย็น	
	8.3 สารที่ใช้ในการแช่เย็นทั่วไป	
	8.4 วิธีการเก็บรักษาอาหารโดยใช้ความเย็น	
บทที่ 9	การตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	4 คาบ
	9.1 ความหมายของการตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	
	9.2 ประเภทของตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	
	9.3 ราคาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	
	9.4 ปัญหาการตลาดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	
	รวมจำนวนคาบ	34 คาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคปฏิบัติ	จำนวนคาบ
บทปฏิบัติการที่ 1 เครื่องมือเครื่องใช้ในการแปรรูป 1.1 ความสะอาดของเครื่องมือและผู้ปฏิบัติการ 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการแปรรูป	3 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 2 การแปรรูปโดยการตากแห้ง 2.1 เนื้อตากแห้ง 2.2 การทำทัวโซปี	10 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 3 การแปรรูปโดยการหมักคอง 3.1 การทำซอสฟริก 3.2 การทำของคอง	10 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 4 การแปรรูปโดยใช้ความร้อน 4.1 หมุ่ทอง 4.2 การทำปลากรอบ	10 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 5 การแปรรูปโดยใช้น้ำตาล 5.1 การเชื่อม 5.2 การฉาบ	3 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 6 การแปรรูปโดยใช้ความเย็น 6.1 ปลาหมักแช่แข็ง	10 คาบ
บทปฏิบัติการที่ 7 การแปรรูปโดยใช้สารเคมี 7.1 การทำแฮม 7.2 การทำกุนเชียง	10 คาบ
รวมจำนวนคาบ	56 คาบ

ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ เป็นการผลิตสไลด์ประกอบเสียงเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนภาคทฤษฎีบทที่ 4 และภาคปฏิบัติที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การกำหนดภาพที่จะถ่าย

1. ภาพนำเรื่องมีจำนวน 5 ภาพ ได้แก่
 - 1.1 ตราสถาบัน
 - 1.2 ชื่อเรื่อง
 - 1.3 ชื่อผู้จัดทำ
 - 1.4 ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 - 1.5 ภาพผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์
2. ภาพอุปกรณ์ที่ใช้มีจำนวน 2 ภาพ
 - 2.1 ภาพ หม้อ กระทะพร้อมตะหลิว มีด เขียง
 - 2.2 ภาพ กระทะลน ครก ถ้วย จาน กะละมัง
3. ภาพส่วนประกอบในการทำหมูหยอง 3 ภาพ
 - 3.1 ภาพเนื้อมู
 - 3.2 ภาพเกลือป่น พงษ์รส น้ำปลา
 - 3.3 ซีอิ๊วดำ น้ำตาลทราย น้ำ
4. ภาพขั้นตอนการปฏิบัติ จำนวน 22 ภาพ
 - 4.1 ภาพแสดงสูตรส่วนผสมของหมูหยอง
 - 4.2 ภาพตัวอักษรแสดงขั้นตอนการทำหมูหยอง
 - 4.3 ภาพตัวอักษรขึ้นการเตรียมเนื้อ
 - 4.4 ภาพขั้นตอนการล้างเนื้อ
 - 4.5 ภาพขั้นตอนหั่นชิ้นเนื้อหมู
 - 4.6 ภาพการตั้งน้ำให้เดือดพร้อมเครื่องปรุง
 - 4.7 ภาพนำหมูใส่หม้อ
 - 4.8 ภาพหมูที่เคี่ยวในหม้อ
 - 4.9 ภาพหมูบนกระทะลน
 - 4.10 ภาพหมูโรลโลก
 - 4.11 ภาพหมูที่โรลโลกเรียบร้อยแล้ว
 - 4.12 ภาพเอาน้ำมันทากระทะ
 - 4.13 ภาพนำหมูลงผัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.14 ภาพการคนหมู่มะหิด
- 4.15 ภาพการนำน้ำดาวใส่หม้อที่ใกล้ๆ
- 4.16 ภาพหม้อที่ผู้ได้ทันแล้ว
- 4.17 ภาพตัวอักษรการเก็บรักษา
- 4.18 ภาพหม้อสองในถ่วงพลาสติกในกล่อง
- 4.19 ภาพตัวหนังสือต้นทูนในการผลิตหม้อสอง.
- 4.20 ภาพอาหารที่ใช้หม้อสองทำ
- 4.21 ภาพตัวหนังสือสวัสดิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 คำบรรยายประกอบสไลด์ เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1	ตราสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	เพลงบรรเลง
2	เสนอ สไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของ	เพลงบรรเลง เสนอ สไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของ
3	เสนอ นางสาวเสาวรส เขียวขุ่มนุ สาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์ ภาควิทยาศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	เพลงบรรเลง จัดทำโดย นางสาวเสาวรส เขียวขุ่มนุ สาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์ ภาควิทยาศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4	อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น	อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น
5	ภาพผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ ได้แก่ หมูฮอ แหมม ลูกชิ้น หมูของ กุนเชียง	เนื้อสัตว์สามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ ต่าง ๆ ได้หลายอย่างที่รู้จักกันทั่วไป ได้แก่ แหมม กุนเชียง หมูของ ลูกชิ้น เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์แต่ละ ชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป สำหรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
		หมูหสองเป็นผลิตภัณฑ์ที่นิยมบริโภคกันมากในปัจจุบันและยังประกอบอาหารได้หลายอย่างและมีคุณค่าทางอาหารสูง
6	(ตัวอักษร) อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำหมูหสอง	อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำหมูหสองมีดังนี้คือ
7	หม้อ กระทะพร้อมตะหลิว มีดเขียง	หม้อใช้ในการเคี่ยวหมูพร้อมเครื่องปรุงกระทะและตะหลิวใช้ในการผัดหมูมีดเขียง ใช้ในการหั่นหมู
8	กระชอน ครก ถั่วส จาน กะละมัง	กระชอนใช้ในการนึ่งหมูก่อนนำมาโขลกครกใช้ในการโขลกหมูที่ต้มแล้ว ถั่วสใช้ในการใส่เครื่องปรุง จาน ใช้ในการใส่หมู กะละมัง ใช้ในการใส่หมู เพื่อล้างเนื้อหมู
9	(ตัวอักษร) ส่วนประกอบในการทำหมูหสอง	ในการทำหมูหสองประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้
10	เนื้อหมู	เนื้อหมูที่จะนำมาทำหมูหสอง ควรเป็นเนื้อหมูที่สดและเป็นเนื้อแดงล้วน ๆ จะทำให้หมูหสองที่ได้มีคุณภาพดี หมูคุณภาพดี ต้องมีสีชมพู เนื้อสัมผัส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
		ละเอียดแน่นและไม่มีน้ำซึมจากส่วนที่ถูกตัด หมุดคุณภาพดำ สีคล้ำ หรือ ชมขูจัด ผิวมีลักษณะเปลือก เนื้อสัมผัสหยาบ
11	เกลือปน ผงชูรส น้ำปลา น้ำ	สำหรับเครื่องปรุงในการทำหมูของมีดังนี้ 1. เกลือปน มีผลต่อการยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ ป้องกันการเน่าเสียและให้รสชาติอันก่ผลิตภัณฑ์ 2. ผงชูรส ช่วยให้รสชาติของผลิตภัณฑ์ดีขึ้น 3. น้ำปลา มีผลยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ และทำให้ผลิตภัณฑ์มีรสชาติดีขึ้น 4. น้ำ ใช้ในการเคี้ยวหมูพร้อมเครื่องปรุง
12	ซีอิ้วดำ น้ำตาลทรายขาว น้ำมัน	1. น้ำมันใช้ในการทากระทะป้องกันหมูดิกระทะเวลาผัด 2. น้ำตาลทรายขาว ทำให้ผลิตภัณฑ์มีรสอ่อนนุ่มขึ้น มีรสชาติดีขึ้นและไม่แข็งกระด้าง 3. ซีอิ้วดำ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีรสชาติดีและมีกลิ่นหอมทำให้ผลิตภัณฑ์มีสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย																					
		นำกินชั้น																					
13	(ตัวอักษร) แสดงสูตรส่วนผสมของหมูหยอง	ส่วนผสมของหมูหยองประกอบด้วย <table border="0"> <tr> <td>หมูเนื้อแดง</td> <td>1</td> <td>กิโลกรัม</td> </tr> <tr> <td>เกลือป่น</td> <td>3</td> <td>กรัม</td> </tr> <tr> <td>น้ำปลา</td> <td>70</td> <td>กรัม</td> </tr> <tr> <td>น้ำตาลทราย</td> <td>100</td> <td>กรัม</td> </tr> <tr> <td>ซีอิ้วดำ</td> <td>100</td> <td>กรัม</td> </tr> <tr> <td>ผงชูรส</td> <td>1</td> <td>กรัม</td> </tr> <tr> <td>น้ำ</td> <td>10</td> <td>ถ้วยตวง</td> </tr> </table>	หมูเนื้อแดง	1	กิโลกรัม	เกลือป่น	3	กรัม	น้ำปลา	70	กรัม	น้ำตาลทราย	100	กรัม	ซีอิ้วดำ	100	กรัม	ผงชูรส	1	กรัม	น้ำ	10	ถ้วยตวง
หมูเนื้อแดง	1	กิโลกรัม																					
เกลือป่น	3	กรัม																					
น้ำปลา	70	กรัม																					
น้ำตาลทราย	100	กรัม																					
ซีอิ้วดำ	100	กรัม																					
ผงชูรส	1	กรัม																					
น้ำ	10	ถ้วยตวง																					
14	(ตัวอักษร) แสดงขั้นตอน การทำหมูหยอง	ขั้นตอนการทำหมูหยองมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1. การเตรียมเนื้อหมู 2. การเคี่ยวหมู 3. การนำหมูมาโขลก 4. การหัดหมูให้ฟู																					
15	(ตัวอักษร) ขั้นตอนการเตรียมเนื้อ	ขั้นตอนแรกของการทำหมูหยอง คือ การเตรียมเนื้อหมูวิธีการดังนี้																					
16	ภาพขั้นตอนการล้างเนื้อหมู	ขั้นตอนแรกต้องทำความสะอาดเนื้อหมูก่อนโดยใช้น้ำสะอาดล้าง ในการล้างไม่ควรแช่ชิ้นเนื้อในน้ำเป็นเวลานาน เพราะอาจทำให้สารอาหารที่ละลาย																					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
		ได้ในน้ำละลายออกไป วิธีที่ดีควรล้างจนหมดสิ่งสกปรก แล้วรีบเอาขึ้น
17	ภาพขั้นตอนที่ขึ้นเนื้อหมู	เมื่อด่างแล้วก็ทำการขึ้นเนื้อหมู ขึ้นให้มึลลักษณะของขึ้นเนื้อประมาณ ๑ นิ้ว เพื่อสะดวกในการเคี้ยว และ เครื่องปรุงร่งเข้าชิมในขึ้นเนื้อได้ทั่วถึง
18	ภาพหมูที่ขึ้นเสร็จแล้ว	หมูที่ขึ้นเสร็จแล้วมีขนาดประมาณ 1 นิ้ว
19	ภาพการตั้งน้ำให้เดือดพร้อมเครื่องปรุง	นำน้ำใส่หม้อตั้งให้เดือดพร้อมเครื่องปรุงร่งยกเว้นน้ำตาล น้ำเดือดมีอุณหภูมิประมาณ ๑๐๐ องศาเซลเซียส
20	ภาพนำหมูใส่หม้อ	เมื่อน้ำเดือดนำหมูใส่ในหม้อ
21	ภาพหมูที่เคี้ยวในหม้อ	ขั้นที่สอง นำหมูลงเคี้ยวในหม้อ ขณะเคี้ยวใช้ไฟปานกลาง เพราะถ้าเกิดใช้ไฟแรง จะทำให้น้ำแห้งก่อนที่หมูจะสุก และจะทำให้เครื่องปรุงร่งซึมเข้าไปในเนื้อหมู น้อย ใช้เวลาในการเคี้ยวประมาณ ๓๐ นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
22	ภาพหมูนกระชอน	เมื่อเคียวจนแห้ง ตักหมูจากหม้อมาวางบนกระชอนเพื่อพักให้หมูสะเด็ดน้ำ
23	ภาพนำหมูมาโขลก	ชั้นที่สาม นำหมูมาโขลกให้แตกเป็นเส้นฝอย
24	ภาพหมูที่โขลกเรียบร้อยแล้ว	หมูเมื่อโขลกเสร็จแล้วจะมีลักษณะเป็นเส้นฝอย
25	ภาพเอาน้ำมันทากะทะ	การทาน้ำมันที่กะทะเพื่อป้องกันหมูติดกะทะเวลาผัด
26	ภาพนำหมูลงผัด	ชั้นที่สี่ นำหมูที่โขลกแล้วลงผัดในกะทะ ระยะเวลาใช้ไฟอ่อน ๆ แต่ไม่ถึงกับอ่อนมาก เพราะถ้าใช้ไฟแรง จะทำให้หมูไหม้ได้ ทำให้หมูทอดที่ได้มีคุณภาพไม่ดี
27	ภาพนำน้ำตาลใส่หมูที่ใกล้ฟู	เมื่อผัดหมูไปใกล้จะฟูก็ทำการใส่น้ำตาล หมูใกล้จะฟู จะสังเกตเห็นว่าลักษณะของเนื้อหมูมีสีเหลืองนวลน้ำตาลไหลออกไปเกือบหมด ในขณะใส่น้ำตาลใช้ไฟอ่อนมาก เพราะถ้าเกิดใช้ไฟแรงจะทำให้น้ำตาลไหม้ ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย												
		หมุทองมีสีไม่สวย และหมุทองจะมีกลิ่นน้ำตาลไหม้ ใช้เวลาในการผัดประมาณ ๑๐ นาที												
28	ภาพที่หมุฟูได้ที่แล้ว	หมุทองเมื่อฟูได้ที่จะมีลักษณะเป็นเส้นฝอยและมีลักษณะหมุฟูสีเหลือง												
29	(ตัวอักษร) การเก็บรักษา	การเก็บรักษาหมุทอง สามารถทำได้ ดังนี้												
30	ภาพหมุทองในถุงพลาสติก ในกล่อง	การเก็บรักษาหมุทองสามารถเก็บรักษาในถุงพลาสติกแล้วปิดให้สนิทหรือเก็บใส่กล่องหรือขวดที่สะอาดแล้วปิดให้สนิทเก็บไว้ได้นานหลายเดือน												
31	(ตัวอักษร) ต้นทุนในการผลิตหมุทอง	ต้นทุนในการผลิตหมุทองทั้งหมด <table border="0"> <tr> <td>เนื้อมุ 1 กิโลกรัม</td> <td>80 บาท</td> </tr> <tr> <td>เครื่องปรุงอื่น ๆ</td> <td>10 บาท</td> </tr> <tr> <td>รวมทั้งสิ้น</td> <td>90 บาท</td> </tr> <tr> <td>ได้ผลผลิตหมุทอง</td> <td>0.5 กก.</td> </tr> <tr> <td>ราคาในท้องตลาด กก.ละ 250 บาท</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ถ้าจำหน่ายได้ราคา</td> <td>125 บาท</td> </tr> </table>	เนื้อมุ 1 กิโลกรัม	80 บาท	เครื่องปรุงอื่น ๆ	10 บาท	รวมทั้งสิ้น	90 บาท	ได้ผลผลิตหมุทอง	0.5 กก.	ราคาในท้องตลาด กก.ละ 250 บาท		ถ้าจำหน่ายได้ราคา	125 บาท
เนื้อมุ 1 กิโลกรัม	80 บาท													
เครื่องปรุงอื่น ๆ	10 บาท													
รวมทั้งสิ้น	90 บาท													
ได้ผลผลิตหมุทอง	0.5 กก.													
ราคาในท้องตลาด กก.ละ 250 บาท														
ถ้าจำหน่ายได้ราคา	125 บาท													

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
32	ภาพ อาหารที่ใช้หมูหยองทำ	หมูหยองสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายอย่าง เช่น แชนวีซ, ข้าวด้งหน้าหมูหยอง ไข่ต้มปิ้ง
33	(ตัวอักษร) สวัสดิ์	ขอได้รับความปรารถนาดีจากผู้จัดทำ สวัสดิ์

3.4 การดำเนินการผลิตอุปกรณ์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสไลด์ชุดนี้

1. กล้องถ่ายภาพขนาด 35 ม.ม.		
2. ฟิล์มสี ฟิล์มสไลด์ อย่างละ	2	ม้วน
3. ตัวอักษรลอก	4	แผ่น
4. กระดาษโรเนียว A 4	2	รีม
5. ชุดเครื่องเขียน	1	ชุด
6. เทปใส	1	ม้วน
7. เทปเปล่า	1	ม้วน
8. ชุดอุปกรณ์ในการทำหมูหยอง	1	ชุด
9. วัสดุพิมพ์ที่ใช้ในการทำหมูหยอง	1	ชุด
10. เครื่องฉายสไลด์		

3.5 วิธีการดำเนินการ

การดำเนินงานผลิตสไลด์ชุดนี้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักและวิธีการผลิตอุปกรณ์ประกอบการสอนในรูปของสไลด์ ประกอบคำ

บรรยายในระบบสื่อนวัตกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม
กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. ศึกษารายละเอียดของวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น (รหัสวิชา 25012604)
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

4. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับกรรมวิธีการทำหมองจากหนังสือและเอกสาร
ต่าง ๆ เพื่อเขียนโครงร่างปัญหาพิเศษ

5. เสนอโครงร่างปัญหาพิเศษ

6. กำหนดเนื้อหาที่จะบรรจุในภาพสไลด์และคำบรรยาย

7. จัดทำสคริปต์คำบรรยาย

8. เริ่มถ่ายภาพตามที่กำหนดในสคริปต์ ด้วยฟิล์มสีไม่ถ่ายลงฟิล์มสไลด์ นำฟิล์มสไลด์
ไปล้างพร้อมใส่กรอบสไลด์

9. นำผลงานที่ได้ไปตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

10. บันทึกเสียงคำบรรยาย บันทึกสัญญาณเสียงภาพอัตโนมัติ

11. จัดทำภาคเอกสาร

12. เสนอผลงานเสร็จสมบูรณ์

บทที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผล

จากการทำสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง กรรมวิธีการผลิตหมูของนี้มีวัตถุประสงค์
เพื่อใช้เป็นชุดอุปกรณ์ประกอบการสอนในวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น (รหัสวิชา 25012604)
ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538

วิธีการดำเนินการโดยการศึกษาหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องเขียนคำบรรยาย
ภาพ กำหนดภาพที่จะทำการถ่ายทำ กำหนดเวลาและสถานที่ในการทำหมูของ เก็บภาพด้วยฟิล์มสี
ธรรมดา นำภาพถ่ายลงฟิล์มสไลด์ จัดเสียงคำบรรยายและทำซิงโครไนซ์ ทดสอบคุณภาพของสไลด์
และทำการปรับปรุงแก้ไข เสนอการวางแผนการทำสไลด์แก่คณะกรรมการ

ในการผลิตชุดอุปกรณ์การสอนในวิชาหลักการแปรรูปอาหารเบื้องต้น ในหัวข้อเรื่อง
กรรมวิธีการผลิตหมูของ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสำเร็จลุล่วง ขอสรุปได้ดังนี้

1. ระยะเวลาในการดำเนินงานประมาณ 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร
เนื้อหาวิชาโดยละเอียดจนกระทั่งสไลด์ชุดนี้เสร็จสิ้น
2. ได้สไลด์ 1 ชุด จำนวน 33 ภาพ
3. บันทึกเสียงในระบบซิงโครไนซ์ 1 ม้วน
4. สดริปลำบรรยายสไลด์ 1 ชุด
5. เอกสารทำปัญหาพิเศษ 3 เล่ม
6. เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 4,015 บาท

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายภาพ ซึ่งนักศึกษาขาดประสบการณ์ในการถ่ายภาพ
ทำให้ได้ภาพที่ไม่ดีเท่าที่ควร
2. ในการผลิตหมูใช้ไฟแรงเกินไปทำให้หมูของที่ได้มีกลิ่นไหม้ คุณภาพหมูของที่ได้
ไม่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่ทำปัญหาพิเศษในการผลิตอุปกรณ์ประเภทสไลด์ ควรมีก้องถ่ายภาพเป็นของตนเอง
2. ผู้ที่จะทำปัญหาพิเศษควรวางแผนระยะเวลาในการดำเนินงานให้ดี

บรรณานุกรม

ฉลองชัย สุรวัฒนบุร, การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว, 2528
ชม ภูมิภาค, เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ประสานมิตร,
2524

ไชยธศ เรืองสุวรรณ, การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2526

ฉรงค์ สมพงษ์, สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : งานการพิมพ์ ฝ้ายสื่อ
การศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530

นิพนธ์ ศุภปรีดี, โสตทัศนศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2521

พรพนิต กลุบุตร, โสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533

นิลาส เกื้อมี, เทคนิคการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
เจริญวิทยการพิมพ์, 2526

ไพโรจน์ เบาใจ, การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาในระดับประถมศึกษา
ตอนปลาย โดสใช้สไลด์ประกอบเทปสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ปฏิญานินห์การศึกษา
มหาบัณฑิต. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516

ฉัตรดา ศุภปรีดี, เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคเอ็นส์โตร์, 2523

วาวินทร์ รัชสมัยพรหม, สไลด์ประกอบเสียง. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : ชนะการพิมพ์, 2529

วิชัย หฤทัยชนาสันต์, เอกสารการสอนชุดวิชาอาหารและโภชนาการ. หน้าที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ : บริษัททวาทน, 2530

สุโขทัยธรรมมาภิราช, มหาวิทยาลัย เอกสารการสอนชุดวิชาอาหารและโภชนาการ. เล่ม 1
กรุงเทพฯ : ฝ้ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาภิราช, 2529

สมพร จารุณัฐ, การพัฒนาลือการเรียนการสอน. กรมวิชาการ พิมพ์ครั้งที่ 1 โรงพิมพ์การศาสนา,
2534

สันติค ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข, การใช้สื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529

สุรัชย์ ลิกขานันต์, การผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา. ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุนันท์ ปัทมาคม, การผลิตสื่อเคเบิ้ลเอกสารประกอบการสอนวิชาการผลิตสื่อการเรียนการสอน,

2523

สุนันท์ สິงอ่อง, สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์,

2526

โรวาท พูลศิริ, โสตทัศนศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า

คุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ : (โทรเน็ท) 2525

อาชีวะศึกษา, กรม การถนอมอาหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บรรณาเทรคดิ่ง, 2527

อาชีวะศึกษา, กรม ผลิตภัณ์ที่สัตว์เล็ก. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว, 2529

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้